

HYVÄ SEURANTAA TOTEUTTAVA

Kädessäsi on omatoimisen vesistöseurannan seurantakansio. Tähän kansioon on koottu Oman vesistön seurantakurssin 2008 kurssimateriaali, ohjeet ja lomakkeet vesistöseurannan toteuttamista varten ja lisätietoja.

Omatoimisen vesistöseurannan tavoitteena on jatkuva, vesistöjen käyttäjien itse toteuttama vedenlaadun ja vesistön tilan seuranta. Tällaista seurantaa tarvitaan täydentämään viranomaisten tekemää seurantaa, jotta mahdolliset muutokset vesistön tilassa huomataan riittävän ajoissa. Seuranta on tärkeää myös ennen ja jälkeen kunnostusten, jotta voidaan arvioida kunnostuksen vaikutuksia vesistön tilaan.

Vesistöseuranta saattaa tuntua ajoittain työläältäkin, mutta pitkällä aikavälillä havainnointi on hyödyllistä ja palkitsevaa – sen myötä oppii paljon omasta vesistöstään ja vesistöjen ekologiasta.

Antoisia hetkiä vesistöseurannan sekä toisten havainnoitsijoiden parissa!

KÄYTÄNNÖN OHJEITA VESISTÖSEURANTAAN

Seurannan organisoiminen omalla vesistölläsi

Vesistöseurantaa on hyvä toteuttaa pienen ryhmän voimin, jotta seuranta ei käy liian raskaaksi kenellekään. Eri henkilöt voivat seurata eri muuttujia. On kuitenkin hyvä, jos eri muuttujia seuraavat henkilöt eivät vaihdu ainakaan yhden seurantakauden (vuoden) aikana.

Kultakin vesistöltä/organisaatiosta kannattaa valita yksi henkilö yhteyshenkilöksi SATAVESI-ohjelman suuntaan. Yhteyshenkilöllä on hallussaan seurantakansio ja hän vastaa seurantatulosten keräämisestä havainnoitsijoilta ja niiden toimittamisesta SATAVESI-ohjelmalle vuoden lopussa. Mikäli kaikki havainnot eivät ole osallistuneet vesistöseurantakurssille, kannattaa havaintokohteella järjestää yhteinen tilaisuus, jossa havainnoitsijat käyvät yhdessä läpi seurannan menettelytapoja. Seurantakansion ohjeista ja lomakkeista kannattaa jakaa kopioita kaikille seurantatyössä mukana oleville. Ohjeita ja lomakkeita voi myös tulostaa SATAVESI-ohjelman verkkosivuilta: www.ymparisto.fi/satavesi > Kansalaistoiminta > Oman vesistön seurantakampanja > Ohjeet ja lomakkeet.

SATAVESI-ohjelma kokoaa seurantatulokset yhteyshenkilöiltä vuoden vaihteessa.

Lomakkeiden täyttö

Kukin havainnoitsija täyttää seurantalomakkeesta ne kohdat, joita seuraa (esim. päivämäärä ja kellonaika, näkösyvyys, veden lämpötila, muut havainnot kuten säätila). Havainnointi on yksinkertaista ja helppoa, mutta siitä huolimatta on hyvä muistaa toteuttaa seurantaa tarkasti sovittujen sääntöjen mukaisesti ja täyttää kaikki tarvittavat lomakkeen kohdat huolella. Koska havainnoitsija ja tulosten käsittelijä ovat eri henkilöitä, on tärkeää, että väärinkäsitysten välttämiseksi mittaus ja tulosten kirjaaminen on tehty huolellisesti ja aina samalla tavoin. Tällöin myös eri vuosien ja eri vesistöjen tulokset ovat paremmin vertailukelpoisia.

Ohjeet näkösyvyyden, levätilanteen ja vedenkorkeuden mittaamiseksi sekä kalastuskirjanpidon pitämiseksi on esitetty jäljempänä tässä kansiossa. Näkösyvyys- tai levähavainnoitsijan on hyvä mitata myös veden lämpötila. Veden lämpötilan mittaus tehdään samasta paikasta kuin muutkin havainnot. Lämpötilan mittauksen voi tehdä tavanomaisella vesilämpömittarilla (esim. lasten kylpylämpömittari). Lämpötila mitataan noin puolen metrin syvyydestä. Mittariin voi kiinnittää narun ja painon, jotta se veteen laitettaessa vajoaa oikeaan syvyyteen. Mittarin on annettava olla vedessä jonkin aikaa, jotta voidaan varmistua mittarin näyttävän oikeaa lämpötilaa (tarkista ettei lämpötila enää muutu pidettäessä mittaria vedessä).